



# Rechtbank vs. arbitrage

juni 2019

## Stel je voor...

Je bedrijf is regelmatig betrokken in procedures voor de nationale rechtbanken.

De laatste tijd zorgt dit voor frustraties. De juridische dienst klaagt steeds meer over de duur van de procedures, waardoor er een lange periode van onzekerheid is. Wanneer na een gewonnen procedure in eerste aanleg, het proces volledig opnieuw moet worden gevoerd in beroep, wordt de kritiek alleen maar scherper.

Onlangs hebben de frustraties hun hoogtepunt, of zeg maar, dieptepunt bereikt. Een journalist was aanwezig op een zitting en heeft de betwisting met een leverancier in het lang en het breed uitgesmeerd in de krant. Dit soort negatieve publiciteit kan je missen als kiespijn.

Je wil het graag anders aanpakken. Je hebt gehoord dat andere bedrijven arbitrageclausules opnemen in hun contracten. Is dat dan misschien de oplossing?

## Even verduidelijken

Arbitrage is een vorm van alternatieve geschillenbeslechting. Partijen kunnen er voor kiezen dat hun geschil niet voor een normale rechtbank komt, maar door één of meerdere arbiters wordt beslecht.

## • • • contrast

Een geschil kan alleen worden beslecht via arbitrage indien alle betrokken partijen hiermee uitdrukkelijk akkoord gaan. Dit akkoord kan worden opgenomen in de initiële overeenkomst tussen de partijen en dus voordat het geschil zich voordoet. Ook na het ontstaan van een geschil kunnen de partijen overeenkomen om dit via arbitrage te regelen. Hiervoor wordt dan een specifieke overeenkomst gesloten.

Partijen kunnen een heel aantal facetten van de procedure zelf bepalen. Zo kunnen ze overeenkomen waar de arbitrage zal plaatsvinden, volgens welk recht en in welke taal. Ze kunnen zelf bepalen uit hoeveel arbiters het arbitraal college zal bestaan en hoe de arbiter(s) worden aangesteld. Ze kunnen er ook voor kiezen om de procedure volledig zelf te organiseren, dan wel om de arbitrage via een bepaalde instelling te laten verlopen. Dit is dan bijvoorbeeld CEPANI, het Belgisch centrum voor arbitrage en mediatie, of ICC, de International Chamber of Commerce. Deze instellingen voorzien een juridisch en administratief kader waarbinnen de arbitrage zich afspeelt.

De keuze om een geschil te beslechten via arbitrage heeft verschillende andere voordelen.

Een eerste belangrijk voordeel is de snelheid. Arbitrage is vlugger dan de meeste procedures voor de rechtbanken. De belangrijkste reden hiervoor is dat er bij arbitrage in principe geen beroepsmogelijkheid is. Hierdoor wordt het geschil in één aanleg beslecht. Wel is er een vernietigingsprocedure mogelijk, maar deze kan enkel gevoerd worden op basis van een beperkt aantal gronden.

Doordat de arbiters door de partijen of de gespecialiseerde instelling worden aangesteld, zal dit in vele gevallen leiden tot een meer deskundige behandeling van het geschil. De keuze zal immers gaan naar arbiters met een specialisatie in een bepaald rechtsgebied, of met een bepaalde technische kennis. De arbiters dienen daarbij geen jurist te zijn. Er kan bijvoorbeeld worden geselecteerd voor een tribunaal met twee juristen en één technisch onderlegde arbiter. In het bijzonder wanneer het een zeer specifiek, technisch of ingewikkeld geschil betreft, kan arbitrage op deze wijze een belangrijke meerwaarde bieden.

Voorts is arbitrage vertrouwelijk. Dit geldt zowel voor de geschreven stukken en de hoorzittingen, als voor de uiteindelijke uitspraak (al kunnen de partijen wel hun toestemming geven voor een geanonimiseerde publicatie van de uitspraak). Op deze wijze kan worden vermeden dat klanten, leveranciers en concurrenten, maar ook het grotere publiek, kennis krijgen van het bestaan van het geschil, de procedure die erover wordt gevoerd en de uiteindelijke uitspraak. Ook autoriteiten, waaronder de mededingingsautoriteit, worden niet in kennis gesteld van het geschil.

Tenslotte heeft arbitrage ook belangrijke voordelen bij een grensoverschrijdend geschil. Arbitrage sluit immers eventuele bevoegdheidsconflicten uit die voor de nationale rechtbanken zouden kunnen spelen. Door het Verdrag van New York van 1958 kan een arbitrale uitspraak bovendien eenvoudiger

## • • • contrast • • • •

grensoverschrijdend ten uitvoer worden gelegd. Meer dan 150 landen zijn partij bij dit Verdrag, zodat een arbitrale uitspraak in één van deze landen, zonder veel problemen in andere verdragsstaten kan worden uitgevoerd.

Het belangrijkste nadeel van arbitrage is ongetwijfeld de kost die ermee gepaard gaat. Doordat de partijen ook de prestaties van de arbiters dienen te vergoeden, zal die kost hoger liggen dan bij een procedure voor een nationale rechtbank. De kost zal normaal ook door beide partijen moeten worden voorgesloten. De opstartkost is dan ook aanzienlijk hoger. De winnende partij zal in principe haar kosten (vaak met inbegrip van de erelonen van haar eigen raadslieden) kunnen recupereren van de verliezende partij. Dat gebeurt echter pas aan het einde van de procedure.

### **Concreet:**

- Partijen kunnen ervoor kiezen hun geschil via arbitrage te beslechten indien alle partijen dit voorafgaandelijk of na het ontstaan van het geschil uitdrukkelijk zijn overeengekomen.
- Er kan worden gekozen voor een *ad hoc* procedure, of gewerkt worden via een instelling zoals CEPANI of ICC.
- De voor- en nadelen van arbitrage dienen tegen elkaar te worden afgewogen. Arbitrage wordt interessanter naarmate het belang en de techniciteit van het geschil toenemen en vertrouwelijkheid van belang is.
- Arbitrageprocedures zijn interessant bij grensoverschrijdende geschillen, in het bijzonder in het licht van het Verdrag van New York van 1958 over de erkenning en tenuitvoerlegging van buitenlandse scheidsrechterlijke uitspraken.
- Partijen dienen de kost van een arbitrageprocedure in overweging te nemen. Deze moet worden voorgesloten en het zal pas aan het einde van de procedure duidelijk zijn wie de kost moet dragen.